

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΙΤΕΡ) ΠΕΖΑΣ

Του Παναγιώτη Νικολάου

Η «Βασιλειάδα» είναι ένας οργανισμός που προσφέρει φροντίδα στους ηλικιωμένους συνανθρώπους μας εδώ και σαράντα περίπου χρόνια. Ο καθένας του κουβαλά προσωπικές ιστορίες και βιώματα βγαλμένα μέσα από το πέρασμα στον χρόνο και τη ζωή. Ο Παρασκευάς (Πίτερ) Πεζάς είναι μία ενδιαφέρουσα περίπτωση ενός νεαρού ηλικιωμένου (όπως αυτοπροσδιορίστηκε ο ίδιος). Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αίγυπτο από Έλληνες γονείς. Βρέθηκε στην δίνη του Β' παγκοσμίου πολέμου, στην Ελλάδα του εμφυλίου, και κατόπιν στην Αιθιοπία πριν αγκυροβολήσει το 1951 στην Αυστραλία.

Ο «ΚΟΣΜΟΣ» παρουσιάζει σήμερα με ιδιαίτερη χαρά και τιμή τον Παρασκευά (Πίτερ) Πεζά. Έναν δυνατό και αξιοπρεπή άνθρωπο που κράτησε δυνατή μέσα του την φλόγα για τον ελληνισμό κι έχει πολλά να θυμηθεί και να μας πει.

Ο Παρασκευάς Πεζάς γεννήθηκε στις 20 Μαΐου 1925 σε ένα χωριό της Αιγύπτου. «Το Δεσούκ, που βρίσκεται μιάμιση ώρα από την Αλεξάνδρεια», μας εξηγεί ο κ. Πεζάς. Μπορεί να γεννήθηκε στην Αίγυπτο όμως οι γονείς του, ο Ιωάννης και η Μαρία, ήταν Έλληνες, από την Λήμνο. Τον έστειλαν από τα πρώτα του βήματα σε ελληνικό σχολείο.

«Έμαθα ελληνικά στο Δεσούκ. Ήμασταν πέντε μαθητές και μία δασκαλίτσα. Νοίκιασαν ένα διαμέρισμα, το μισό ήταν το σχολείο και στο άλλο μισό έμενε η δασκάλα. Όμως μελετούσαμε. Ήμασταν λίγο και διαβάζαμε».

Όταν τελείωσε το Δημοτικό πήγε στην Αλεξάνδρεια κι έδωσε εισαγωγικές εξετάσεις για το Γυμνάσιο. Πέρασε με άριστα. «Από όλα τα χωριά της Αιγύπτου φαίνεται πως η δασκάλα μας έκανε την καλύτερη δουλειά», συμπεραίνει σήμερα ο Παρασκευάς Πεζάς.

Ήταν για τέσσερα χρόνια στο Γυμνάσιο στην Αλεξάνδρεια, όμως οι καιροί ήταν δύσκολοι. «Ήταν η εποχή του Β' παγκοσμίου πολέμου. Το 1943 οι Γερμανοί κι οι Ιταλοί βομβάρδισαν την πόλη κι έπεσε μια βόμβα κοντά στο σπίτι μας. Ο πατέρας μου τρόμαξε και μας πήρε

και πήγαμε σε μια άλλη πόλη, την Μασούρα. Τελείωσα στη Μασούρα το ελληνικό Γυμνάσιο».

Από τον πόλεμο...

Σε άλλες εποχές η αποφοίτηση από το Γυμνάσιο σημαίνει περαιτέρω σπουδές ή εξόδος στον επαγγελματικό στίβο. Τα χρόνια εκείνα η φυσική κατάληξη ήταν η συμμετοχή στον πόλεμο.

«Ήμουν 18 ετών. Η Ελλάδα ήταν σκλαβωμένη κι η Μέση Ανατολή γεμάτη στρατεύματα. Έτσι, πήγα και κατετάγηκα εθελοντής στο Κάιρο στην Ελληνική Βασιλική Αεροπορία. Επειδή ήξερα αγγλικά με έστειλαν στη Νότια Αφρική κι εκπαιδεύτηκα ως ιπτάμενος ασυρματηστής και πολυβολητής αέρος. Όταν τελείωσα την εκπαίδευση με έστειλαν στην 13η βομβαρδιστική μοίρα».

Η ελληνική αεροπορία είχε την εποχή εκείνη τρεις μοίρες. Δύο καταδιωκτικές και μία βομβαρδιστική, αυτήν στην οποία υπηρέτησε κι ο Παρασκευάς Πεζάς.

«Οι Εγγλέζοι μας έδωσαν αεροπλάνα, οι Εγγλέζοι μας εκπαιδύσαν και μας έντυσαν, νά 'ναι καλά οι άνθρωποι».

...στον εμφύλιο

Μετά τον πόλεμο ο Παρασκευάς Πεζάς πήγε στην Ελλάδα.

«Όταν ελευθερώθηκε η Ελλάδα δεν υπήρχε ακόμα συγκοινωνία με τα νησιά και με πολλά ορεινά μέρη. Με την πολεμική αεροπορία πή-

γαίναμε και ρίχναμε δελτία. Δεν κυκλοφορούσαν εφημερίδες, ο πόλεμος δεν είχε ακόμη τελειώσει, κι η κυβέρνηση έβγαζε δελτία με ειδήσεις. Πηγαίναμε εμείς και τα πετάγαμε κι έτρεχαν τα πιτσιρικά να τα μαζέψουν».

Αργότερα, ήθελαν να με κρατήσουν μόνιμο στην αεροπορία για να εκπαιδεύσω τους καινούριους. Κάτι που όμως δεν μου άρεσε την εποχή εκείνη ήταν η πολιτική φραγωμάρα. Δυστυχώς, ήταν και στην πολεμική αεροπορία μοιρασμένοι. Στη Μέση Ανατολή δεν ήμασταν χωρισμένοι, ήμασταν όλοι συνάδελφοι. Όταν πήγαμε στην Ελλάδα οι μισοί φανερώθηκαν αριστεροί, ΕΛΑΣίτες, ΚΚΕδες κι οι άλλοι μισοί δεξιοί. Εγώ ήμουν ουδέτερος, δεν ανακατευόμουν με κανέναν. Εμείς οι Αιγυπτιώτες δεν ανακατευόμασταν στα πολιτικά. Όχι μόνο εγώ, όλοι μας. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν ότι δεν ασχολούμαι κι οι αριστεροί με υποψιάζονταν για Βασιλόφρονα και κρυπτοφασίστα κι οι δεξιοί για κρυπτοκομμουνιστή. Τους έλεγα πως δεν είμαι ούτε αριστερός, ούτε φασίστας, αλλά Έλληνας που επέστρεψα στην πατρίδα μου. Και τους έστελνα στον διάολο!»

Βασιλόφρων

Στο βάθος, όμως κάποια πολιτική προτίμηση είχε. Οι τοίχοι του δωματίου του στην «Βασιλειάδα» είναι γεμάτοι από φωτογραφίες και διπλώματα. Από τις φωτογραφίες των πρώην Βασιλέων της Ελλάδας που κυριαρχούν δίνεται αβίαστα η απάντηση.

«Όταν κατατάχτηκα στην αεροπορία με τον πόλεμο ήλθε ο Βασιλεύς Γεώργιος Β' και μας έκανε επιθεώρηση στη Μέση Ανατολή. Όπως προχωρούσε σταμάτησε μπροστά μου. Εγώ τα έχασα. Το θεώρησα μεγάλη τιμή. Με ρώτησε ποιος είμαι κι από που. Από τότε έγινα Βασιλόφρωνας. Έχουμε κι εδώ στο Σίδνεϊ έναν σύλλογο. Μαζευόμαστε και τα λέμε».

Έμεινε στην Αθήνα μέχρι το 1946, όταν και απολύθηκε από τον στρατό.

«Αν είχα μείνει μόνιμος στην ελληνική πολεμική αεροπορία θα ήμουν σε πολύ καλύτερη κατάσταση από ότι είναι σήμερα οι συνάδελφοί μου που είναι σμήναρχοι και ταξίαρχοι. Ξερετε τι σύνταξη παίρνουν; Κι όταν είσαι ιπτάμενος παίρνεις και πηπτικό επίδομα. Δόξα τω θεώ κι εδώ είμαι ευχαριστημένος».

Στην Αιθιοπία

Επέστρεψε στην Αίγυπτο, όμως τα πράγματα δεν ήταν ίδια.

«Στην Αίγυπτο εκείνη την εποχή υπήρχε ένα εθνικιστικό κίνημα. Οι Αιγύπτιοι δεν ήθελαν οι Ευρωπαίοι

να έχουν τις δουλειές τους κι είχαν δίκιο. Όλες τις καλές θέσεις τις είχαν ξένοι, κι Έλληνες κι Ιταλοί κι Αρμενήδες. Οι Αιγύπτιοι, εφόσον είχαν μορφωθεί, ζήτησαν να είναι τουλάχιστον το 90% Αιγύπτιοι και το 10% Ευρωπαίοι. Αλλά οι πιο πολλοί ήταν Ευρωπαίοι κι αναγκαστήκαμε και φύγαμε. Εγώ βρήκα δουλειά στην Αθηνά (σ.σ. Αιθιοπία) σαν ιπτάμενος ασυρματιστής. Ένας συνάδελφος που ήμασταν μαζί στην πολεμική αεροπορία βρήκε δουλειά στην Αθηνά, στην Ethiopian Airlines. Αυτός μας κάλεσε όλους κι έτσι αυτή η εταιρεία είχε όλους τους ασυρματιστές Έλληνες. Δηλαδή, η αλληλεγγύη που είχαμε κατά την διάρκεια του πολέμου επεκτάθηκε και μετά από αυτόν».

Σχέση ζωής

«Με τον καιρό έγιναν κι οι Αιθίοπες πολλοί κι ήλθαν να πάρουν τις θέσεις μας. Μου έφεραν έναν Αιθίοπα να τον εκπαιδεύσω, τον Αντμάσι. Του έμαθα ότι ήξερα. Πολύ καλό παιδί. Με αγαπούσε και με εκτιμούσε. Του τα έμαθα όλα, γιατί να μην του τα μάθω; Έφαγα ψωμί στην πατρίδα του. Καλά λεφτά παίρναμε και ταξιδεύαμε σε όλον τον κόσμο. Είχα γίνει τουρίστας με πληρωμή. Θεώρησα σωστό να του φερθώ καλά και του έμαθα ότι ήξερα. Όταν έφευγα η εταιρεία μου έκανε πάρτι αποχαιρετισμού. Αυτός έκλαιγε. Μου είπε 'δεν ξέρω πως να σε ευχαριστήσω, αλλά τι κρίμα που δεν είσαι μαύρος'. Δεν με πρόσβαλε, ήθελε να πει ότι αν ήμουν μαύρος θα έμενα στην Αθηνά. Λυπόταν που έφευγα κι εξέφρασε έτσι την λύπη του. Με τον Αντμάσι είχα αλληλογραφία για πολλά χρόνια. Μέχρι που πριν από 11 χρόνια του έστειλα κάρτα και δεν μου απάντησε. Έστειλα κι άλλη κάρτα και μου απάντησε ο αδελφός του ότι είχε πεθάνει. Ή μαύροι ή λευκοί υπάρχουν παντού καλοί άνθρωποι. Και θεωρώ τον εαυτό μου τυχερό που έπεσα σε καλά χέρια. Στην Αθηνά έμεινα τρία χρόνια».

Στην Αυστραλία

Μετά την Αιθιοπία ο Παρασκευάς Πεζάς επέλεξε να έλθει στην Αυστραλία.

«Όταν έφυγα από την Αθηνά μπορώ να επιστρέψω στην Αίγυπτο αλλά δεν θα μπορούσα να εργασθώ. Αποφάσισα να έλθω στην Αυστραλία. Στον πόλεμο, στο Κάιρο, υπήρχαν Λέσγες που αντάμωναν όλοι οι σύμμαχοι. Έλληνες, Άγγλοι, Γάλλοι, Σέρβοι κλπ. Με τους Αυστραλούς εμείς οι Έλληνες τα πηγαίναμε καλύτερα από ότι με τους υπόλοιπους και κάναμε παρέα μαζί τους. Πίναμε και διασκεδάσαμε μαζί και θεώρησα καλό να έλθω στην Αυστραλία. Μου έδωσαν κατευθείαν άδεια να έλθω επειδή υπηρέτησα στη συμμαχική αεροπορία κατά τη διάρκεια του πολέμου. Ήλθα στην Αυστραλία το 1951. Ούτε συγγενείς είχα, ούτε φίλους. Έπιασα δουλειά σαν υπάλληλος στο Summer Hill. Ήταν δύο ξαδέλφια από το Τσιρίγο, Κυθήριοι, ο Βαγγέλης Ζαντιώτης κι ο Γιώργος Ζαντιώτης. Πολύ καλοί άνθρωποι, μου φέρθηκαν πολύ καλά, ούτε συγγενείς τους να ήμουν. Τότε είχε πολύ λίγους Έλληνες.

